

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Одеський національний економічний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Полтавська державна аграрна академія
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рада молодих вчених Полтавської державної аграрної академії

***VII Всеукраїнська науково-практична конференція
молодих вчених***

***«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

***присвячена 100-річчю з часу заснування Полтавської державної
аграрної академії***

**29 жовтня 2020 року
м. Полтава**

Редакційна колегія:

Аранчій Валентина – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавської державної аграрної академії.

Дорогань-Писаренко Людмила – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії.

Чумак Валентина – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавської державної аграрної академії, професор кафедри.

Зоря Олексій – доктор економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавської державної аграрної академії.

Безкровний Олександр – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавської державної аграрної академії.

Зоря Світлана – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, голова Ради молодих вчених Полтавської державної аграрної академії.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених присвяченої 100-річчю з часу заснування Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 29 жовтня 2020 року). Полтава, 2020. 178 с.

У збірнику надруковані матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти і молодих вчених закладів вищої освіти.

Література:

1. Про страхування : Закон України від 07 бер. 1996 р., № 85 /96 / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 12.10.2020).

2. Рейтинг страхових компаній України. Медичне страхування (ДМС) : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/12/45> (дата звернення 12.10.2020).

**Людмила Капасава, к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія**

ІСТОРИЧНИЙ ХАРАКТЕР ТА ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМ ФІНАНСІВ

Правильне розуміння сутності суспільних явищ неможливе без дослідження їх історичного розвитку. В сучасних умовах, фактичного панування фінансової цивілізації, вивчення еволюції фінансів набуває особливо важливого значення, адже дозволяє визначити закономірності їх формування та визначити можливі перспективи.

Історичному розвитку фінансів присвячується численна зарубіжна та вітчизняна література. Разом з тим значна їх кількість розглядає їх еволюцію в описовому аспекті та містить різнобічний підхід. Тому подальші дослідження еволюції фінансів мають важливе значення.

Розвиток фінансів здійснювався протягом усієї еволюції суспільства, набуваючи нових форм і особливостей. Науковці визначають формаційний підхід до еволюції фінансів, відзначаючи, що вони видозмінювалися з зміною суспільно-економічного стану, системи розподілу національного доходу, особливостей класової боротьби [2, 3]. Разом з тим, в сучасний період не існує чітких поділів на класи, існують держави з різним суспільним устроєм, триває еволюція різних суспільно-історичних формацій з різноманітними темпами якісних перетворень.

В еволюції форм фінансів вченими виділяються етапи, які характеризують рівень розвитку фінансів:

- нерозвинена форма, яка характеризується невиробничим характером фінансів;

- «вузька» форма, фінансова система якої містить лише бюджетну ланку та обмежений діапазон фінансових відносин;

- розвинена форма, яка передбачає формування загальнодержавних фондів, нових груп фінансових відносин [2];

- високорозвинена форма, яка зумовлена розширенням структури фінансової системи, різноманітністю фінансових відносин [3].

Цивілізаційний підхід еволюції фінансів передбачає, за визначенням Глущенко , послідовну зміну космогенного, індустриального (техногенного) та

інформаційного (антропогенного) етапів розвитку . Перший етап тривав до початку виникнення капіталістичних відносин, після чого науково-технічні революції та бурхливий економічний розвиток забезпечили індустріальний етап. З середини ХХ століття світ переживав інформаційний етап еволюції фінансів, який поступово надав фінансам нового значення. На сучасному етапі вони активно впливають на глобалізаційні та інтеграційні процеси. Фінанси «стають вагомим, ключовим інструментом суспільного життя, в них відбиваються як політична доля держави, так і економічні і соціальні умови даної країни» [1, с. 21].

В сучасних умовах відбувається вдосконалення фінансів, збільшення ланок фінансової системи, підвищення впливу фінансів на суспільно-економічні процеси, урізноманітнення фінансових відносин.

Лисяк Л. В. виділяє моделі фінансових відносин, які визначаються рівнем розвитку суспільства, масштабами та характером діяльності держави, типом здійснюваної державною соціальної політики, історичними особливостями. Таким чином визначено адміністративну і ринкову моделі фінансових відносин. Перша є властивою тоталітарним державам. Ринкова ж модель є, на теперішній момент, домінуючою в світі.

За рівнем бюджетної централізації та інструментами забезпечення державної фінансової політики розрізняють [3, с. 37]:

- американську модель, яка базується на мінімальній бюджетній централізації (30-35 % ВВП), соціальній підтримці та максимальному самозабезпеченні громадян;

- середньоземноморська модель (централізація 36-39 % ВВП) – відзначається значною роллю громадських інституцій у вирішенні соціальних проблем та помірним рівнем оподаткуванням;

- західноєвропейська модель – передбачає помірковану централізацію (40-50 % ВВП) та розгалужену державну соціальну сферу;

- скандинавська модель, яка забезпечується значним рівнем централізації (50-60 % ВВП) та активним типом соціальної політики.

Слід зазначити, що використання останньої моделі є для громадян найкомфортнішим, але лише за умови високого рівня ВВП на душу населення, суспільного та індивідуального споживання, перерозподілу. Також така модель має бути забезпечена розвиненою суспільною культурою, свідомістю населення, відповідного ставлення до праці та наявністю суспільної довіри.

Література:

1. Глущенко А. С. Фінанси : навч. посіб. Львів «Магнолія 2006», 2014, 440 с.

2. Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Історія фінансів: навч. посіб. Харків : Видавець Іванченко І. С. 2013. 83 с.

3. Фінанси : навч. посіб. / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко ; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. Дніпро : ТОВ «Акцент ПП», 2017. 298 с.

*Наталія Жадько, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр;
Валентина Чумак, к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія
ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ
НА ПІДПРИЄМСТВІ..... 69*

*Зайченко Роберт, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ФОТОГРАФІЯ РОБОЧОГО ДНЯ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ 71*

*Олексій Зоря, д.е.н., доцент;
Вікторія Писанка, здобувач вищої освіти СВО Магістр;
Ілона Калініченко, здобувач вищої освіти СВО Магістр
Полтавська державна аграрна академія
УПРАВЛІННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЮ СТІЙКІСТЮ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАЛЕЖНОСТІ «ВИТРАТИ – СТІЙКІСТЬ» ... 73*

*Олексій Зоря, д.е.н., доцент;
Володимир Сергієнко, здобувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування;
Юлія Олійник, здобувач вищої освіти СВО Магістр
Полтавська державна аграрна академія
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМНИХ
ПЕРЕТВОРЕНЬ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ У КОНТЕКСТІ
ПОЛІПШЕННЯ ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ 75*

*Світлана Зоря, к.е.н., доцент;
Юлія Дудник, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр
Полтавська державна аграрна академія;
Лариса Бездудна, директор філії приватного акціонерного товариства
«Страхова компанія «Провідна» в м. Полтава
ДОБРОВІЛЬНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 77*

*Людмила Капаєва, к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія
ІСТОРИЧНИЙ ХАРАКТЕР ТА ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМ ФІНАНСІВ..... 80*